

[Comunitari](#)

Artibbarri: art i creativitat al servei de la transformació social

24/04/2017

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

Autor/a: Ivet Eroles

Mostra de Produccions Audiovisuals de Sant Andreu

Projectes Artescape-Artixoc

Carme Mayugo al projecte Castelldefels Educa

Josep Maria Navarro

Iraia Mir

Teleduca forma part de la xarxa Artibbarri

La casa amarilla

Formació de Transductores al curs "Pràctiques artístiques, participació i canvi social" / Foto: Artibarr

Formació del Forn de Teatre Pa'Tothom al curs "Pràctiques artístiques, participació i canvi social"

Rua organitzada per Marabal

Projecte Imagina Sant Boi

Rap antiracista

Formació d'Experimentem amb l'Art al curs "Pràctiques artístiques, participació i canvi social"

La Cooperativa ETC forma part de la xarxa Artibarrri

Artibarrri: art i creativitat al servei de la transformació social

24/04/2017

Autor/a: Ivet Eroles

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya

Resum:

La Carme Mayugo, la Iraia Mir i el Josep Maria Navarro ens expliquen la tasca de la xarxa Artibarrri.

Què és Artibarrri?

I.M.: La [xarxa Artibarrri](#) en aquests moments agrupa prop de 20 entitats i uns quants professionals que no estan integrats en cap entitat. Desenvolupem projectes i activitats conjunts, tant les que promovem nosaltres, com les que ens conviden a participar-hi. També es donen situacions de col·laboració entre entitats de la xarxa, facilitats pel fet de formar-ne part, etc. **Som un altaveu de projectes artístics d'acció comunitària i d'informació relacionada que pugui ser d'interès per a les persones i les entitats sòcies i amigues de la xarxa Artibarrri, i també per a aquelles que ens segueixen i estan subscrites a la nostra base de dades.**

Quins són els seus propòsits i eixos de treball?

JM.N., I.M. i C.M.: Els propòsits i els eixos de treball de la xarxa Artibarrri es concreten en **millorar la incidència social i el desplegament de les pràctiques culturals i artístiques d'acció comunitària**; ampliar la **base social de la xarxa** convidant a altres entitats i persones que treballen en el mateix àmbit a formar-ne part; **donar-nos a conèixer** com a xarxa tant davant les institucions públiques i privades com en relació a altres entitats de primer i segon grau amb les quals podem col·laborar; **dinamitzar i crear espais de trobada** per a les integrants i estrènyer el vincle entre nosaltres; generar **espais de relació** amb altres entitats amb les quals compartim alguns interessos, i **esdevenir referents en les polítiques públiques**, sobretot en els àmbits de la cultura, l'educació i la participació, i exercir de un **lobby polític des de la base**.

Al llarg d'aquests anys de vida de la xarxa Artibarrri (2002-2017), hem arribat a la conclusió que el que calia fer sobretot com a xarxa és promoure iniciatives conjunts i estem desenvolupant varis projectes.

Quins són els vostres punts en comú?

C.M.: Si bé hi ha una elevada heterogeneïtat formal entre les integrants de xarxa Artibarrri, podem convenir que a totes **ens uneix el convenciment que hi ha tot un potent ventall d'acció artística i cultural que resideix en la intersecció entre educació, participació i treball comunitari**. Però no només això, estem convençudes que tot aquest espai té sentit quan es desplega des d'un **posicionament crític i l'autoafirmació de les persones i els col·lectis socials que conformen la comunitat**.

Ens uneix el convenciment que hi ha tot un potent ventall d'acció artística i cultural que resideix en la intersecció entre educació, participació i treball comunitari

Això tampoc vol dir que les diverses entitats i persones que formem part d'Artibarrri treballem fent servir les mateixes metodologies d'intervenció ni que fem projectes molt similars. Ben al contrari, la nostra trajectòria ens demostra que la nostra força resideix en una combinació entre diversitat i saber compartir uns principis bàsics que donen sentit a la feina que fem, al nostre dia a dia. Els nostres eixos se sostenen en **l'acció comunitària, la participació, la interdisciplinarietat, l'horitzontalitat, la qualitat que neix en l'equilibri entre procés i producte, la transformació social, i l'autonomia i l'autogestió**.

Com enteneu l'art i la creativitat?

Des de la xarxa Artibarrri, **l'art i la creativitat són entesos com a recursos col·lectius que els membres d'una comunitat posen al servei de la transformació social**. La participació de diversos actors vinculats a una problemàtica o a un territori fa possible adquirir coneixements sobre aquella realitat, veure-la amb una mirada renovada i desenvolupar-hi accions creatives que donin resposta als problemes i les necessitats identificades,

enfortint la dimensió relacional i l'apoderament del grup i, en definitiva, de la comunitat. Aquestes accions incorporen i despleguen una àmplia quantitat de pràctiques culturals i llenguatges artístics que els agents que les protagonitzen es (re)apropien com a eines i oportunitats per a la transformació social i individual.

Enguany s'ha celebrat la cinquena edició del curs "Pràctiques artístiques, participació i canvi social". Què ofereix i a qui va dirigit?

I.M.: És una proposta formativa vivencial i pràctica destinada a professionals i col·lectius del món social, cultural i artístic que vulguin incorporar aquesta fusió entre l'art i la transformació social en els seus projectes. La formació és fruit d'un procés de co-producció de diferents entitats de la xarxa, es realitza en diferents punts de la ciutat en les seus de les entitats, es promou un espai d'intercanvi d'experiències protagonitzat per les persones inscrites i en finalitzar s'ofereixen pràctiques en alguns dels projectes de la xarxa per tal de completar l'experiència formativa. **Amb la cinquena edició, donem per consolidada aquesta proposta formativa i seguim constatant l'interès de professionals i col·lectius per apuntar-s'hi i, fins i tot, recollim la demanda d'organitzar mòduls especialitzats d'aprofundiment.**

Com enteneu l'art i la seva relació amb el canvi social?

JM.N.: L'art, la creació, la cultura popular en clau comunitària haurien de ser elements alteradors de la quotidianitat. Però no succeeix exactament així quan van de la mà d'alguns agents socials que diuen impulsar canvis i millores fent servir la creació i/o l'art. Fins i tot l'Obra Social la Caixa promou l'art for change, o sigui, la creació artística com a eina de transformació social. Però, per transformar què exactament? **L'eslògan ha acabat esdevenint pura propaganda sense continguts reals ni cap compromís amb la comunitat. Es produeixen coaptacions de conceptes i maneres de fer des dels poders econòmics i polítics, sense cap vergonya.**

L'art, la creació, la cultura popular en clau comunitària haurien de ser elements alteradors de la quotidianitat.

Davant d'aquesta situació, la praxi de les entitats que conformem la xarxa Artibari intenta fer visible (socialment i políticament) la distància existent entre aquestes perspectives verticals i les que s'estructuren des de baix i se sostenen en la base social. Nosaltres busquem apropar-nos a la praxi de l'alteració, per això **impulsem processos participatius i creatius que comportin transformacions de la vida quotidiana i dels seus actors. Entenem que tot canvi social es realitza des dels imaginaris col·lectius i persegueix millorar les condicions de vida de les persones i, en definitiva, de la comunitat.**

Quines pràctiques artístiques es poden utilitzar en l'acció comunitària?

C.M.: Totes les que vulguem i puguem imaginar, a més de qualsevol hibridació que ens proposem. De fet, **l'acció comunitària en l'àmbit de la cultura no entén de disciplines ni en posiciona unes per damunt de les altres.** Ben al contrari, la idea essencial és escollir aquelles que poden resultar més necessàries per a cada actuació en el territori o bé que parteixin dels interessos i les inquietuds de la comunitat. Així mateix, a mig termini, tot plegat ens porta cap a una intersecció de disciplines artístiques i cap a enfocaments cada cop més transdisciplinaris. Per tant, **la cooperació i/o la col·laboració entre entitats i metodologies que compartim principis comuns s'entreu com l'horitzó més enriquidor o potent per a aquest camp d'acció.**

Fins a quin punt hi ha consciència del potencial de l'art com a eina de transformació social?

I.M. i C.M.: La trajectòria d'Artibarrri és força llarga, de gairebé 15 anys. En tot aquest temps s'ha produït un reconeixement social i fins i tot polític (en certa mesura) de l'art com a eina de transformació social. Però encara ens resta molt camí per recórrer i sobretot per consolidar aquestes pràctiques de la mà de polítiques comunitàries. **Reconeixem que hi ha hagut un avanç i una incorporació d'aquest tipus d'experiències, sobretot en l'àmbit educatiu** (en primer lloc en el no formal i després també en el formal). **Avui dia encara fa falta molt de treball de sensibilització per a què es produeixi una aposta clara i convincent, sobretot quan parlem de les institucions públiques i les instàncies polítiques.**

Estem traçant una bona ruta però tenim pendent diferenciar entre les pràctiques realment transformadores i les vàcues que es posen de moda.

Podríem convenir fins i tot que, ens els darrers anys, una petita part de l'acadèmia i sobretot des de l'acció dels equips professionals i/o tècnics de serveis socials i tot tipus de centres educatius s'ha començat a **apostar decididament pels projectes d'art comunitari amb sentit i realment transformadors. Estem traçant una bona ruta però tenim pendent diferenciar entre les pràctiques realment transformadores i les vàcues que es posen de moda;** i en paral·lel **estructurar polítiques públiques sòlides** que no només les contemplin sinó que hi apostin de forma decidida.

Com podem distingir quins projectes incentiven i enriqueixen determinats valors i pràctiques?

JM.N.: Per a nosaltres la participació és clau, la implicació de les persones de barris, d'espais, d'equipaments... Però entenem que a **participar també se n'aprèn fent-ho, que és un procés que cal cuidar.** Però **l'aportació intel·lectual, emocional i espiritual de la comunitat sabem que és clau** i no es pot suplir. Creure de debò en tot el que fem, això és fonamental. Potenciar els vincles i les relacions entre les persones i/o els col·lectius socials, i, per tant, **reconstruir comunitats convivencials a través de la creació conjunta i de compartir algun interès comú és fonamental.**

L'aportació intel·lectual, emocional i espiritual de la comunitat sabem que és clau.

El que es manifesta clarament és que per viure (i més en ciutats) **necessitem potenciar la nostra responsabilitat envers els i les altres.** La responsabilitat cap a l'altre és el ciment moral que ens permet o ens ha de permetre superar la modernitat líquida i la deshumanització burocratitzadora. L'art, la creació, la cultura popular des de baix... són genials, perfectes per avançar en aquest sentit. No necessitem etiquetes, ni reivindicar-nos amb substantius, perquè creiem en el que fem, i el que fem ho fem amb rigor, seriositat (divertida i riallera...), amb professionalitat, però **amb una implicació activista i militant, el nostre compromís és moral i implicat amb el canvi social.**

Etiquetes: [mediació i cohesió social](#), [participació ciutadana](#), [transformació social](#), [arts escèniques i audiovisuals](#), [art comunitari](#)

URL d'origen: <https://xarxanet.org/comunitari/noticies/des-dartibarrri-lart-i-la-creativitat-son-entesos-com-recursos-collectius-que-els>